

4

L'OBSTACLE

Conte inèdit de JOAN ARÚS

Després de trencar les relacions amb En Ramon, per causes imprevisibles que fóra llarg d'explicar, l'Antònia es casà amb tan mala fortuna que el seu marit, d'ofici transportista, morí d'accident al cap de pocs mesos. Va quedar desorientada; no sabia què fer. Providencialment, una germana que tenia a Barcelona li parlà d'un senyor vell, ric i solter, que s'havia ferit i, no podent-lo assistir degudament uns seus nebots, necessitaven una persona de confiança que tingués cura d'ell, a base d'una bona retribució. Acceptà l'oportuna proposta i no es deixà veure més pel poble, fins ara que, al cap de tres anys, mort aquell senyor, s'hi havia instal·lat de nou, comptant amb un vitalici que li havia fet el difunt i amb una casa que li havien deixat els seus pares, sortosament desocupada. Era el millor termini que podia prendre, encara que mai no se sap el que pot venir.

En Ramon, entretant, s'havia casat, però el record d'aquella dona no se l'havia pogut arrencar del pensament. D'altra banda, la seva muller no l'ajudava gens a oblidar-la. Eren dos temperaments que no congeniaven. No resava per ells aquella màxima segons la qual el matrimoni és un esforç constant i pacient de mútua adaptació. Ell era expansiu, alegre, sensual; ella, era freda, malhumorada i, generalment, adusta. El fet d'estar continuament malalta, la retenia a casa les més de les hores del dia. Altrament, com no era del poble, no tenia cap amiga amb qui pogués confiar-se en les seves trifulgues; cosa que a moltes dones els serveix de consell i, molt sovint, d'apaivagament. Tot això agreujava encara més el caràcter introvertit de la Núria. Potser el remei que més li convenia era la companyia d'un fill; però, ni aquest consol no havia tingut.

Fins fa poc, s'havien anat soporant mitjanament bé. Però, d'ençà que en Ramon ha entrat a formar part de la Junta del Sindicat, la pau domèstica se n'ha ressentit. En Ramon no tenia el costum de sortir de

nits, perquè, com a pagès, havia de matinejar. Ara, però, surt dues o tres nits per setmana per tal d'assistir -diu ell- a les reunions de la Junta. I últimament aquestes sortides han anat augmentant i d'això ve el rondineig i les reticències de la Núria, que no s'explica tantes reunions.

En un poblet de quatre cases, com qui diu, era inevitable que un dia o altre l'Antònia i En Ramon es toparien casualment. I això ha estat avui. Després d'uns instants de vacil·lació, ell l'ha escomesa així:

- Hola, Antònia! Ja he sabut que tornaves a ésser aquí. I doncs?

- Coses de la vida. No em quedava altre recurs. La feina que tenia a Barcelona se m'ha acabat i he pensat que aquí, entre unes coses i altres, em defensaré millor que enlloc. I tú, què?

- Sí, mira, casat -ja ho devies saber- i a fer bondat.

- Et trobo igual, noi; encara fas patxoca com quan...

- Encara te'n recordes?

- Tu diràs! Hi ha moments que no s'obliden.

- Potser encara hi tornaries?

- Les coses han canviat; ara ets casat; no tens la llibertat d'aleshores que...

- Què?

La conversa resta en l'aire, però en la ment dels dos reviu els dies del seu festeig agosarat, quan ella cedia sense resistència als atreviments tàctils d'En Ramon.

- I vius sola?

- Viuda i sola, i per merèixer.

- Llàstima del que va passar, no et sembla?

- Si ara fos a fer!

- I no t'aborreixes, tota sola?

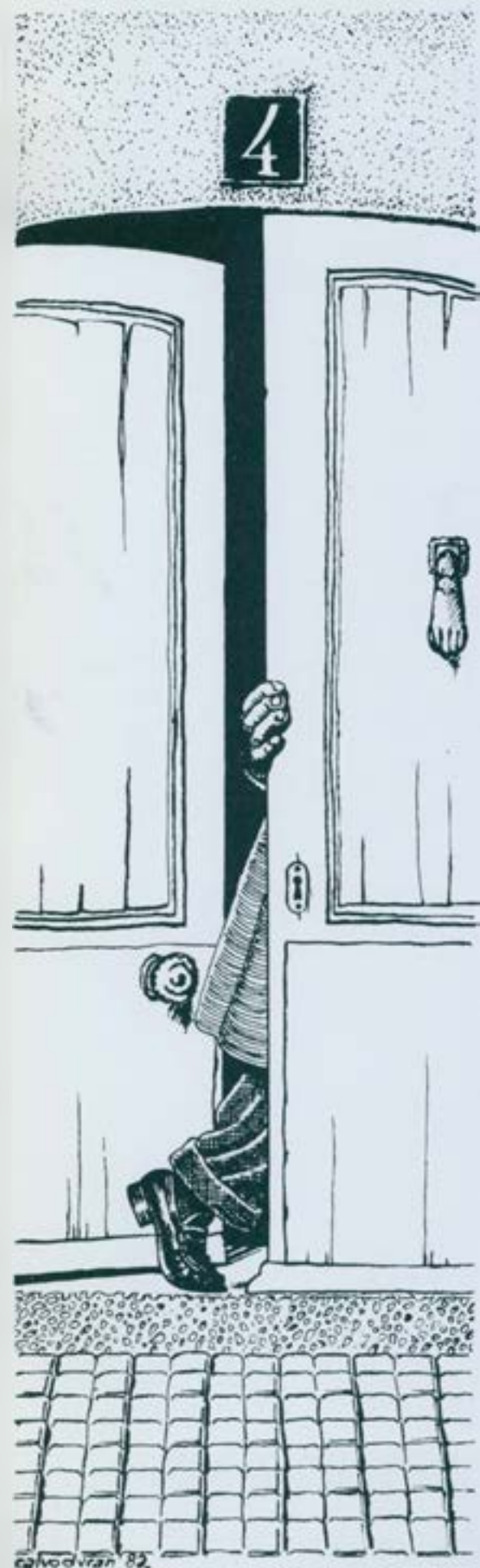
- Si fóssim lliures encara podríem...

- Creus que no ho soc de lliure?

- Home! segons com!

- Per fer-te alguna estona de companyia, encara serveixo.

- Gosaries?



- Per què no?

- Quan vulguis, doncs. Però això és un poble i tot se sap, tard o d'hora. Cal molta cautela, si et decideixes. Pensa el que passaria si ens desco-brissin. Molta cautela, doncs. Ja saps on m'estic.

Des d'aquell dia, la porta de casa l'Antònia quedava ajustada a partir de les deu de la nit i es tancava a primeres hores de la matinada. El vigilant, almenys ell, se n'havia assabentat sense voler. Si en temps del festeig arribaren a mig camí en l'amorosa intimitat, ara anaven molt més enllà. Totes les barreres queien, tots els escrúpols s'esvanien en el vertigen de llur follia eròtica. Com si volguessin rescabalar-se del temps perdut. I fou en un d'aquests moments passionals que ella proferí les terribles paraules: -Si ella no hi fos! Això que ara fem d'amagat podríem fer-ho amb la consciència tranquil·la, com marit i muller. Aquelles paraules caigueren en el cor d'En Ramon com una maligna llavor en un solc ben assaonat.

Aquella nit, el seu aspecte no era el mateix de sempre. Hi havia, en el seu rostre, una estranya expressió, com el reflex exterior d'una preocupació molt forta, en contrast amb l'aire confiat dels altres dies. Alguna cosa certament greu el torturava per dintre. L'Antònia li ho conegué així que el tingué al davant.

- Què et passa?

- Res, dona. Coses; val més que no en parlem.

- Però, tu et creus que puc estar tranquil·la, veient-te descompost d'aquesta manera? Vaja, parla! Potser em convé saber-ho. Es que m'afecta a mi tal volta?

- No... potser sí, indirectament.

- Parla, doncs, d'una vegada!

- Ja t'ho pots pensar. Coses de la dona! Ja no sé com fer-li entendre que el Sindicat no el puc deixar; i no he tingut més remei que enganyar-la, dient-li que si els dies que no hi ha reunió també hi vaig és perquè allà s'hi passa molt bé l'estona parlant amb els amics o fent una partida de cartes; en fi, que se m'ha fet com un vici i em costa molt de desprendre-me'n. Ella m'ha respost, que potser sí, potser no; però, el pitjor del cas és que, amb mitges paraules, m'ha donat a entendre que sap alguna cosa i això és terrible. Imagina't! No li costaria res de preguntar al Sindicat; i potser ja ho ha fet, perquè, en el fort de la baralla, ha dit, molt significativament: -Ja em diràs on ets quan no ets al Sindicat. I, donat per tallada la discussió, s'ha tancat d'una revolada al dormitori, sense ni menys desperar la taula. Aleshores m'he recordat que era dia de reunió i, tement que ella sortís de l'habitació i tornéssim a començar, he agafat la clau i he sortit de pressa; però, abans de sortir... abans de sortir...

- Què?

Eludint el què? de l'Antònia, En Ramon continua:

- Quan m'he trobat al carrer, m'ha semblat que era massa tard per la reunió i m'he repensat; i ací em tens. I em sembla que no discutirem més, vetho-ací!

- Es que la vols deixar?

- Ja veurem! Però això no pot durar.

Ella no l'ha acabat d'entendre.

Quan En Ramon anava a obrir la porta del pis va sobtar-lo una fortor que l'alarmà encontinent. No tardà un segon a pensar el que havia suc-

ceït. Deixà la porta oberta de bat a bat, i, amb el mocador ben apretat al nas, corregué cap el menjador, veié una minsa claror a través de la porta no ben tencada de la cuina, l'obrí ràpidament i, com havia sospitat, veié amb esglai la cuina de gas engegada. Corregué al dormitori, encengué el llum, obrí la finestra que dona al celobert i aparagué la Núria estesa sobre el llit, immòbil; la saccejà nerviosament per a despertar-la, però en va: les amanacions del gas l'havien asfixiada.

Què fer? A l'Ajuntament hi ha guàrdia de nit. Allà es dirigí sense perdre temps, a fi de donar part de la desgràcia. No dormí en tota la nit, vetllant la pobra Núria, amb l'ànima travessada de sentiments contradictoris: compassió, penediment, tot el que pogueu pensar. I es preguntava, cavil·lós: -Sabia tot el que passava i per això s'ha suïcidat? O bé no ha estat més que una distracció, molt explicable per l'excitació que la dominava quan s'ha tancat al dormitori? Oh, enigma torturador, que mai dels mais no podria desvelar!

Es practicaren les diligències del cas i l'endemà la tarda fou l'enterrament. L'obstacle havia desaparegut. Tothom lamentà la desgràcia i les mestresses de casa es prometeren de posar la màxima atenció en el maneig d'aquests utensilis, tan pràctics com perillosos.

Quan l'Antònia s'assabentà del que havia ocorregut, tingué un es-cruiximent d'horror i una sensació de culpabilitat. Perquè ella era l'única que sabia -o es creia saber- la veritat del fet. El pensament egoïsta d'haver-se lliurat d'una nosa restava, de moment ofegat sota el pes



d'aquells sentiments espontanis. L'Antònia podia ésser el que era, però no tan malvada com per alegrar-se de la mort de la Núria. Havia, això sí, alimentat l'esperança que, malalta d'un mal que reclamaria, segons havia sentit dir, una intervenció quirúrgica, no pogués resistir l'operació i li deixés expedit el camí per a formalitzar les relacions il·lícites que sostenia amb En Ramon. Però, mai mai no l'havia incitat, conscientment, a prendre una resolució tan criminosa com la que acabava de realitzar. I ara, fent memòria, ara veia tan clar com la llum del dia el sentit tràgic d'aquelles paraules de l'altra nit, que no havia acabat d'entendre. I s'acusa d'haver-lo forçat a parlar, perquè, de no haver-ho fet, ara pensaria el mateix que pensa tot el poble. Però, no: és ell, ell qui l'ha matada: és ell qui, aprofitant que la Núria s'havia reclòs a la cambra, abans de sortir ell, havia engegat el gas, refiat que tothom atribuiria la seva mort a un accident, com d'altres semblants n'hi ha hagut. -Es, més que res, la por del que es veia venir -es deia l'Antònia- allò que l'ha ofuscat i l'ha mogut a tan abominable acció.

Horroritzada i espaordida de pensar que era ella la causa involuntària d'aquell crim, després d'haver estat tancada tot el dia a casa com fugint de si mateixa i de l'ull escrutador de la Justícia, prengué el darrer tren, camí de Barcelona, sense cap signifi preconceptut, excepte el de no acostar-se mai més al poble, si no hi era obligada.

L'endemà, aquella porta tancada induïa, com una tàcita acusació, a creure en la possible veracitat de certs rumors, que no tardarien en arribar a les oïdes dels administradors de la Justícia local.

Mentrestant, l'Antònia no tornava i En Ramon havia estat cridat a declaració.

